

Hørings svar på ændring af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen

---

Vipperød, den 17. juli 2014

Hørings svar fra Bæredygtigt Landbrug vedrørende ændring af bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2014/2015 og om plantedække, Jeres j.nr. 14-4112-000001.

Tak for muligheden for at komme med høringssvar. Vi skal i den forbindelse bemærke, at høringsperioden er urimelig kort særligt, når høringen sker midt i sommerferieperioden. Vores høringssvar er af denne årsag også kortfattet og vi kan desværre ikke komme med bemærkninger til alle dele af forslaget.

Vores grundlæggende synspunkt er, at de danske gødningsnormer generelt er urimeligt lavt sat og reguleringen på området er voldsomt detailorienteret. Resultatet er et meget bureaukratisk system med store omkostninger for landmanden og skatteyderne. Vi er af den klare overbevisning, at man med langt mere enkle og simple regler burde regulere gødningsanvendelsen i Danmark. Godt landmandskab burde hvile på nitratdirektivets ligevægtsprincip. Dette vil løse opgaven på fuldstændig ubureaukratisk vis.

Vi har følgende bemærkninger:

10 meter brede braklagte arealer langs vandløb og søer

Der lægges med ændringerne op til, at de arealer, der var omfattet af den tidligere randzonenlov, men ikke er omfattet af den ændrede randzonenlov, kan indgå som efterafgrøder i forholdet 1 til 4. Dvs. 1 ha tidligere randzone kan erstatte 4 hektar efterafgrøder.

Hovedformålet med efterafgrøder er, at reducere kvælstofudvaskningen. Nyere forskning viser samtidig, at randzonerne har en minimal effekt på kvælstofudvaskningen¹. Det er tankevækkende, at tidligere randzoner fremover skal have positiv særbehandling. I forbindelse med den ændrede randzonenlov er der jo netop taget stilling til, hvilke vandløb og søer, der har behov for randzone. Hvis vandløb og søer ikke længere skal have randzone, så skyldes det vel en faglig vurdering.

Reglen er derfor udtryk for en ulovlig forskelsbehandling. Ud fra en ligebehandlingsbetragtning bør reglen derfor gælde alle arealer langs vandløb og søer, uanset om de er, har været eller aldrig har været randzone.

Vi har følgende spørgsmål:

- Hvad er den faglige baggrund for forholdet mellem 1 ha tidligere randzone til 4 ha efterafgrøder?

---

¹ Tyske forskere konkluderer i to rapporter, at randzoner på op til tyve meters bredde på dræned arealer har minimal effekt på udvaskningen af kvælstof til vandmiljøet, link:

<http://www.baeredygtigtlandbrug.dk/nyheder/2014/05/tyske-forskere-randzoner-har-minimal-effekt.aspx>,

<http://www.baeredygtigtlandbrug.dk/media/134304/kahleetal-final.pdf> og

http://www.baeredygtigtlandbrug.dk/media/134298/janssen-et-al-2013_hywa.pdf

Tidlig såning

Der lægges op til, at tidlig såning af vinterhvede (såning senest den 7. september) fremover kan anvendes som efterafgrøde. 5 ha vinterhvede sået senest den 7. september kan erstatte 1 ha efterafgrøde. Vi så helst en helt anden håndtering af efterafgrøder. Men når vi nu endelig har systemet, så er det positivt, at landbruget får flere virkemidler til at imødekomme kravet med.

Det er efter vores opfattelse en ulovlig forskelsbehandling, at reglen alene omfatter vinterhvede. Der er jo masser af arter, der optager kvælstof i efteråret og reglen bør derfor også omfatte disse. Man kunne lige så vel have valgt vinterrug, hybridrug, vinterbyg og triticale, som alle har samme kvælstofoptagende effekt sået tidligt, inden 7. september.

Ved kun, at acceptere vinterhvede som erstatning for efterafgrøder, tilgodeses de stærke hvedejorde, som samtidig typisk har den laveste kvælstofeffekt.

Videncentret for Landbrug² har udlagt en række forsøg, der dokumenterer at:

I gennemsnit medfører tidligt sået hvede en mindre udvaskning på 26 kg kvælstof pr. ha, eller ca. 6 kg N pr. ha for hver uge, såtidspunktet fremrykkes. (Kilde: Leif Knudsen, VFL).

Vi har følgende spørgsmål:

- Hvad er den faglige begrundelse for, at 1 ha tidligere randzone har samme kvælstofopsamlende effekt som 20 hektar tidlig sået vinterhvede?
- Hvad er den faglige begrundelse for forholdet 5 hektar tidlig sået hvede til en hektar efterafgrøde valgt, når forsøg viser at 1-2 hektar tidlig sået vintersæd har samme effekt som en hektar efterafgrøde?
- Hvorfor vælges et politisk forhold mellem efterafgrøder og ikke et fagligt?
- Hvorfor gælder reglen kun for vinterhvede og ikke for, for eksempel vinterbyg, vinterrug, hybridrug og vintertriticale og typiske økologiske vinterafgrøder som emmer og spelt?
- Hvorfor er efterafgrødereglen ikke i stedet kun gældende for de som skal så vårafgrøder, for eksempel, korn, roer, ærter eller majs. Ved kun at lade de som i forvejen dyrker vårafgrøder, ville kravene om efterafgrøder så rigeligt kunne opfyldes. Det er uden mening at tvinge planteavlere, som i forvejen sår deres vinterafgrøder godt, til at skulle erstatte dele af vintersædsarealet med efterafgrøder og vårsæd og derved belaste planteavleren med højere omkostninger og et lavere udbytte, når alternativet med tidligt sået vintersæd er mindst lige så godt.

Slutteligt er det et problem, at efterafgrøderne ikke har en kvælstofnorm. Hvis efterafgrøderne blev gødet med bare 20-30 kg N pr. ha, så ville planterne udvikles og rodet blive markant stærkere og dermed kunne optage markant mere kvælstof fra jorden.

---

² KHL og Kolding Kommune, har ved foretræde for Folketingets Miljøudvalg, 10. OKT 2013 fremlagt dokumentation for at efterafgrøder kan erstattes af tidlig sået overvintrende afgrøder

<http://www.ft.dk/samling/20131/almde/niu/bilag/17/1287748.pdf>

I Tyskland tilføjer man altid kvælstofafgrøderne, der derved opfylder behovet for en kvælstofoptagelse og dermed har en effekt, som sanerende afgrøde, samt som binder af CO₂ (kulstof) og en strukturforbedrende effekt.

Efterafgrøder syd for græsen

Typisk udvikling af efterafgrøder i Danmark

Med en mere fleksibel tilgang til efterafgrøderne, kunne man passende fjerne sig fra nuværende negative tilgang, hvor efterafgrøderne hos planteavlerne er forbundet med tvang og opfattes som chikaneafgrøder til i stedet at blive forbundet med noget positivt, hvis ordningen gøres frivillig med de åbenlyse fordele, som kunne være forbundet med efterafgrøder såsom:

- Sanerende
- Kulstofbindende (CO₂)
- Strukturforbedrende
- Nematode og kålbrok resistens forebygger

Men det kræver alt sammen, at der bliver mulighed for at gøde efterafgrøden. Uden gødning vil efterafgrøderne ikke løse opgaven.

På vegne af Bæredygtigt Landbrug og med venlig hilsen

Nikolaj Schulz
Jurist

Bæredygtigt Landbrug
mobil. +45 60 14 12 30

E-mail: nsc@baeredygtigtlandbrug.dk

Web: www.baeredygtigtlandbrug.dk

